Dosarul nr.2-5484/2023

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

11 martie 2024 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul - Mazur Nadejda
Grefier: - Cucuetu Inga
examinând în ședință publică pricina civilă la cererea lui

Bolozan Ion către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral,

A constatat:

Argumentele participanților la proces.

La data de 20 martie 2023, reclamantul Bolozan Ion s-a adresat în instanță de judecată către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova solicitând recuperarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a menționat că la data de 27.03.2018, prin sentința judecătoriei Căușeni sediul ***** *****, a fost achitat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) d) CP. Sentința a fost menținută și prin decizia Curții Supreme de Justiție.

A fost învinuit pentru faptul că în perioada verii anului 2010, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost posibilă de stabilit, activând în calitate de administrator al C.î TEHCHIMSERVIS SRL, cu sediul în or. ***** *****, str. **********, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de situația de serviciu, a propus părților vătămate Golubenco Vladimir și Țugulschii Ion, care activau în calitate de *****de *****, să efectueze lucrări de construcție a gunoiștii din s. *****ești, r-nu1 ***** ***** contra sumei de 12 000 lei pentru fiecare, adică în total 24 000 lei.

La data de 07.02.2017, a fost pus sub învinuire pentru faptele descrise și, din acea zi a fost supus unui șir enorm de acțiuni de urmărire penală care l-au afectat din punct de vedere moral și a suportat și cheltuieli de ordin material pentru fiecare deplasare la organele de urmărire penală, procuratură și instanțele de judecată. În această perioadă de timp, dat fiind faptul că era urmărit penal fiind de profesie inginer mecanic, nu era angajat de nici o instituție, organizație (era refuzat din motiv că era urmărit penal), fapt care l-a pus în situație financiară deplorabilă, nefiind în stare să se întrețină pe sine și copii mei, toată familia. În perioada cât a fost urmărit penal, judecat, familia lui a fost pusă în situație să plece peste hotarele țării, fapt care a dus în cele din urmă la destrămarea familiei, distrugere care de asemenea a fost dictată de faptul că era urmărit penal-și nu putea să se angajeze la muncă respectiv, să întrețină financiar familia.

Astfel consideră că din culpa organelor de urmărire penală, care au manifestat o incompetență profesională fiind pus ilegal sub urmărire penală, respectiv antrenat la

efectuarea unui șir de acțiuni de urmărire penală a suportat prejudicii materiale și morale în cuantum de circa 700000 lei, prejudiciu care este alcătuit din cheltuieli materiale în sumă de 45000 lei și 655000lei.

Astfel în cadrul urmării penale i sa încălcat dreptul la examinarea procesului în termeni rezonabili (a avut o atitudine conștientă față de organele de urmărire penală și instanța de judecată, a conlucrat, s-a prezentat la autoritățile statului ori de câte ori a fost citat, însă examinarea s-a tergiversat, în consecință achitat de faptele încriminate. Solicită încasarea sumei de 45000 lei drept prejudiciu material pentru deplasările avute la organele de drept și a prejudiciului moral în sumă de 655000 lei drept prejudiciu moral, din Procuratura Generală a R. Moldova, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, încasarea prejudiciului fiind realizată prin intermediul Ministerului Finanțelor a R. Moldova.

În ședința de judecată reclamantul a susținut acțiunea din motivele de drept și d e fapt invocate și a solicitat admiterea.

Reprezentantul Ministerului Afacerilor Interne nu a recunoscut acțiunea din motivele invocate în referință și a solicitat respingerea, dat fiind faptul că Legea nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești reglementează expres, în mod limitativ cazurile și condițiile răspunderii patrimoniale a statului pentru erorile comise de organele de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești. Art. 5 alin.(l) al aceleiași Legi indică că, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Procuratura Generală a Republicii Moldova, fiind citată în mod legal, în ședința d e judecată nu s-a prezentat, dar prin referința depusă nu recunoaște acțiunea, o consideră neîntemeiată dat fiind faptul că pretențiile formulate de către reclamantul Bolozan Ion nu denotă că acestuia i s-a cauzat prejudiciul material sau moral prin acțiunile organului de urmărire penală, nefiind aduse argumente concrete, explicite și convingătoare în acest sens. Reclamantul, în motivarea cererii a invocat achitarea d-lui prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul ***** *****, pe motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal. Acest fapt nu denotă că, organul de urmărire penală ar fi admis acțiuni ilicite cu încălcarea normelor de drept procesual sau material și nu a avut intenție de a cauza reclamantului prejudiciu. Iar acțiunile procesuale efectuate în cadrul cauzei penale în privința lui Bolozan Ion erau necesare pentru stabilirea adevărului, urmărind scopul de a descoperi circumstanțele faptei și persoanele care au comis infracțiunea. Scopul legal al oricărei investigații oficiale a faptelor presupuse pe temeiuri rezonabile a fi prejudiciabile îl constituie întreprinderea măsurilor, epuizarea tuturor căilor posibile de administrare a probelor pentru stabilirea circumstanțelor cauzei. Respectiv, în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, acestea impun organizarea unui sistem de cercetare eficace la finalizarea căruia să nu existe nici o aparență de apreciere arbitrară a circumstanțelor care s-au aflat la originea faptei sau investigației. În orice societate democratică protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului, în exercitarea acesteia statul a instituit norme procesual-penale, concentrate în Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care au drept scop, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, astfel încât

persoana care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și, pe de altă parte, să protejeze persoana și societatea de actele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere, comise în activitatea de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvârșite, pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Afirmația precum că Bolozan Ion ar fi fost recunoscut în calitate de învinuit ilegal, este lipsită de suport legal și declarativă, deoarece ordonanța de recunoaștere în calitate de învinuit a fost emisă în baza probelor existente la acel moment care au stat la baza argumentelor concrete precum că Bolozan Ion a comis infracțiunea imputată. Prin urmare, nu sunt premise verosimile a considera că ar fi fost comise acțiuni cu intenție sau culpă gravă, îndreptate împotriva actului de justiție. La faza de urmărire penală, aplicarea legii și, dacă este cazul, puterea de apreciere a oportunității încetării sau clasării cauzei penale de către procuror presupune independența și autonomia acestuia în procesul de luare a deciziilor (Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori), potrivit cărora un procuror nu poate fi tras la răspundere pentru interpretarea normelor de drept și aprecierea circumstanțelor unui caz, bazate pe propria convingere, or, în lipsa constatării unui abuz, va fi încălcată independența, imparțialitatea și autonomia în activitatea lui. Solicită respingerea acțiunii.

Ministerul Finanțelor al R. Moldova, fiind citat legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat, dar a depus referință, în care indică că, consideră acțiunea neîntemeiată. Reclamantul invocă că a suportat pagube materiale și morale în urma acțiunilor ilegale al organului de urmărire penală, și anume ca urmare a recunoașterii acestuia în calitate de învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin.(2) lit. c), d) din Codul penal și expedierea dosarului penal în privința sa în instanța de judecată. Menționează că legislația în vigoare prevede limitativ modul și condițiile răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale de către organele de urmărire penală, de procuratură și de către instanțele judecătorești. Deci, statul va repara prejudiciul (în cazul în care există) cauzat de organele susmenționate doar în cazurile expres prevăzute de lege. Astfel, art. 6 din Legea nr. 1545/1998 prevede expres și exhaustiv cazurile când apare dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilicite a organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și anume: devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații. Totodată, pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr. 1545/1998, dar este necesară și întrunirea dispozițiilor prevăzute de art.3 alin. (1) din același act normativ. Cu privire la încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului a prejudiciului material în sumă de 45 000 lei pentru deplasarea la organele de drept, menționează că conform art.7 din Legea 1545, în cazurile menționate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: a)salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite; b)pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca

urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest; c)averea (inclusiv depunerile bănești și dobânzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și câștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată; d)amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite; e)sumele plătite de ea pentru asistența juridică; cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării) și cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

Astfel, potrivit materialelor cauzei civile, partea reclamantă potrivit art. 118 al.(1) CPC nu a anexat nici o probă prin care să-și justifice solicitarea cu privire la încasarea cheltuielilor pentru deplasarea sa la organele de drept.

În același timp, art. 254 alin. (1) din Codul de procedură penală stipulează că organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

În conformitate cu art. 299[1] din Codul de procedură penală, învinuitul poate depune plângere împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală sau exercită nemijlocit urmărirea penală ori împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor care au fost efectuate sau dispuse în baza dispozițiilor date de procurorul respectiv.

Totodată, în cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării plângerii sale de către procuror, în temeiul art. 313 din CPP [...] poate contesta acțiunile sau inacțiunile organului de urmărire penală la judecătorul de instrucție.

Astfel, se evidențiază că în speța dată nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție sau a organului ierarhic superior, prin care s- ar fi stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală, din acest motiv constată că toate acțiunile organului de urmărire penală și a procuraturii au fost efectuate în strictă conformitate cu prevederile legale. Mai mult, consideră că reclamantul nu a demonstrat că a suferit prejudiciu important (a se vedea cauza Rinck vs Franța, cererea nr. 18774/09, declarată ca inadmisibilă de către CtEDO). În acest sens, reclamantul nu a demonstrat faptul că recunoașterea acestuia în calitate de învinuit a avut ca consecință repercusiuni asupra vieții personale, financiare, etc., constatare care este consistentă prevederilor Protocolului 14 al Convenției Europene a Drepturilor Omului. Solicită respingerea acțiunii.

Reprezentantul Ministerului Justiției în ședința de judecată nu a recunoscut acțiunea, o consideră neîntemeiată din motivele invocate în referință și a menționat că, conform practicii juridice naționale, în temeiul prevederilor art. 1405, 1422 din Codul Civil, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. Totodată, elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr.l545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești (în continuare Legea nr. 1545).

Pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie

întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art.6 -dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. În această ordine de idei, accentuează că normele legale citate mai sus (art. 6 și art. 3 din Legea nr.1545) sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat. Respectiv, prezenta acțiune civilă este neîntemeiată, or, prin prisma prevederilor enunțate se deduce expres, că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului. Este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Astfel, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de judecată urmează să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului. Totodată, potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.8 din 24 decembrie 2012, (pct.14), examinarea corectitudinii procedurilor de reținere, arestare, temeinicia deciziei de reținere sau gradul de motivare al actului prin care a fost dispusă arestarea, nu ține de competența instanței civile, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale. Or, prezentul litigiu de judecată este cu caracter civil și nu ține de competența instanței de judecată de a se expune pe marginea acestui aspect.

Cu referire la pretenția privind încasarea prejudiciului moral de 655,000 lei, consideră că este o pretenție absolut neîntemeiată, neprobată , în contextul în care nu sunt întrunite condițiile din prevederile legale menționate de Legea specială nr. 1545, or nu se regăsește în justificarea pretenției expuse în cererea de chemare în judecată de către reclamant. Pretenția privind repararea prejudiciului moral din contul Ministerului Justiției este adresată față de un pârât necorespunzător în sensul Legii nr. 1545 (art.13). Solicită respingerea acțiunii.

Aprecierea instanţei de judecată:

Examinând cererea de chemare în judecată și materialele dosarului în raport cu prevederile legale, audiind explicațiile părților, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial cererea de chemare în judecată, din următoarele considerente:

Potrivit prevederilor art. 5 CPC orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Potrivit art.10 alin.(1) Codul civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară.

Instanța judecătorească soluționează pricinile civile în temeiul Constituţiei Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al legilor constituționale, organice şi ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al actelor normative ale Preşedintelui Republicii Moldova, al ordonanţelor şi hotărârilor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorităţi administrative centrale şi ale autorităţilor administraţiei publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanţa aplică uzanţele dacă nu contravin ordinii publice şi bunelor moravuri (art.12CPC).

În conformitate cu art. 121 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

În conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficiența pentru soluţionarea pricinii.

Potrivit prevederilor art. 131 alin. (1) Cod de procedură civilă, explicaţiile date de părţi şi intervenienţi asupra circumstanţelor care le sînt cunoscute şi care au importanţă în proces urmează a fi verificate şi evaluate deopotrivă cu celelalte probe. Explicaţiile pot fi date oral sau în scris. Dacă partea audiată are mai mulţi coparticipanţi procesuali, instanţa, în funcţie de circumstanţele cauzei, determină necesitatea interogării tuturor coparticipanţilor sau numai a unora din ei.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Hotărârea întemeiată se bazează pe dovezile ce corespund cu cerinţele despre pertinenţa lor, adică care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

La deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant (art. 240 alin. (1), (3) CPC).

Conform prevederilor art.53 alin.(2) din Constituţia Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.

Alin.(1) art.2007 Cod Civil statuează că, prejudiciul cauzat persoanei prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată.

Astfel, studiind materialele dosarului instanța de judecată cu certitudine a constatat că, la 3 noiembrie 2016 de către Inspectoratul de Poliție *****-***** a fost începută urmărirea penală conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 al.(2) lit. c) Cod penal, fapt confirmat prin ordonanța de începere a urmăririi penale (f.d.28).

La data de 7 februarie 2017 reclamantul a fost pus sub învinuire în cadrul acestei cauze penale (f.d.27).

Prin sentința judecătoriei Căușeni, sediul *****-***** din 27 martie 2018 reclamantul Bolozan Ion a fost achitat, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (f.d.23-25).

Această sentință a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău (f.d.11-22) și decizia Curții Supreme d e Justiție (f.d.4-10).

În urma acestor acțiuni și acte organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, reclamantul a înaintat prezenta acțiune.

Art. 1 din Legea nr.1545/25.02.98 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti stipulează că, prezenta lege constituie actul legislative de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Din conținutul alin.(1) art.2 a aceleiași Legi rezultă că, în sensul prezentei legi, se definesc următoarele noţiuni: acţiuni ilicite - acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

Prin urmare, din prima parte a noțiunii expusă prin lege, desprindem câteva elemente esențiale ale acțiunilor ilicite: acțiuni sau inacțiuni ale organului ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care nu neapărat să fie ilegale și exclud vinovăția acestora; dar al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată.

Altfel spus, pentru a încadra acțiunile sau inacțiunile organului ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, în acțiuni ilegale nu-i neapărat ca agenții statului să neglijeze legea la emiterea, de exemplu, a procesului verbal de reținere, ordonanței de punere sub învinuire, emiterea mandatului de arest, etc.. Or, instanța de judecată, în acest sens, acceptă obiecția procurorului care, în esență, a menționat că pentru a aplica acțiunile enumerate supra este de-ajuns să existe o bănuială rezonabilă. Standardele de probă pentru a bănui, învinui și condamna sunt diferite. Standardul de probă necesar la condamnarea unei persoane - „ dincolo de orice dubiu rezonabil”. Gradul de certitudine al faptelor și datelor pe care se bazează procurorul pentru a învinui, bănui – e mai mic, corespunzător. Bănuiala rezonabilă presupune un anumit grad de îndoială pentru vinovăția persoanei.

În cauza Lavrechov vs Cehia, Curtea Europeană a reiterat că scoaterea unei persoane de sub urmărire penală sau achitarea unei persoane nu înseamnă că urmărirea penală era ilegală sau viciată în alt mod. Pentru ca o persoană să fie condamnată este necesar alt standard probatoriu. Astfel, pot exista cazuri de existență de bănuială rezonabilă, dar nu și de condamnare când se aplică standardul „ dincolo de orice dubiu rezonabil”.

La fel, faptul că o persoană este scoasă de sub urmărire la o etapă ulterioară sau achitată în instanța de judecată nu înseamnă neapărat că decizia de a solicita arestarea preventivă era greșită.

În același timp, legiuitorul prin art.2 din Legea nr.1545, enunță că chiar dacă acțiunile agenților sunt legale, în sensul expus supra, caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, iar dacă acest fapt s-a întâmplat persoana trebuie despăgubită.

Potrivit alin.(1) art.3 din aceiași Lege, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

În conformitate cu prevederile art.6 din Legea vizată, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul, devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare, adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ sau a muncii corecționale în legătură cu reabilitarea persoanei fizice, adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind înfăptuirea, în timpul procesului penal, a măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.

Art.10 al Legii nr. 1545 indică că, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de acest act normativ apare în cazurile specificate la art.6.

Potrivit art.13 alin.(1) al aceleiaşi legi, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c), g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local - din contul acestui buget.

Art. 524 CPP statuează că, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanţelor judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislaţiei cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti.

Art. 525 alin.(1) CPP, prevede că acţiunea pentru repararea prejudiciului poate fi iniţiată în termen de trei ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art.6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

Din analiza înscrisurilor anexate la dosar, instanța de judecată constată că prin ordonanța procuraturii *****-***** din 7 februarie 2017 reclamantul I.Bolozan a fost pus sub învinuire.

Prin sentința instanței din 27 martie 2018 a fost achitat, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Așadar, reieșind din natura pretenției, în coraport cu normele de drept enunțate, instanța de judecată conchide că odată cu adoptarea sentinței de achitare, devenită

definitivă, reclamantul I.Bolozan, în baza prevederilor art. 2007, 2037 Cod civil, şi art. 11 alin. (1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545-XIII din 25.02.98, este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În consecință, instanța de judecată nu va reține argumentele părții pârâte, precum că încasarea prejudiciului moral, este neîntemeiat, din motiv că reclamantul nu ar fi fost tras la răspundere penală, nefiindu-i atribuit statutul de condamnat, or, nu este neapărat ca persoană, la o anumită perioadă să fi obținut statut de condamnat. Materialele cauzei reflectă cert faptul că începând cu 7 februarie 2017 Ion Bolozan a fost pus sub învinuire, ulterior prin sentință judecătorească achitat.

Reclamantul solicită, prin intermediul normelor legale enunțate, încasarea prejudiciului material în sumă de 45000lei, cu titlu de cheltuieli pentru drum/ transport și prejudiciul moral în mărime de 655000 lei.

În conformitate cu prevederile art.10 din Legea nr.1545, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

Potrivit art.11 alin.(1) din Legea menționată, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice şi psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Prin prisma jurisprudenței Curții Europene unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral, este criteriul echității. Modul de acordare a satisfacției echitabile, trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanța și consecințele sale pentru victimă.

Astfel, mărimea compensației solicitată de reclamant, în sumă de 655 000 lei, este exagerată, motiv pentru care instanța de judecată va încasa din contul bugetului de stat, în beneficiul lui Ion Bolozan, suma de 50 000 lei, cu titlu de despăgubiri morale.

Or, reieșind din natura drepturilor lezate, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei și faptul că reclamantul a fost pus sub învinuire, instanța de judecată consideră că suma de 50 000 lei, constituie o recompensă echitabilă, pentru prejudiciul moral suportat.

Mai solicită reclamantul și încasarea din contul statului a prejudiciului materiale în mărime de 45000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru deplasările sale la organele d e drept.

Alin.(1) art. 118 CPC statuează că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Analizând probele prezentate, prin prisma normelor citate, instanța concluzionează că reclamantul nu a prezentat probe reale, pertinente și concludente ce ar confirma faptul că prin acțiunile organelor d e drept i s-a cauzat prejudiciul material, că a suportat anume așa cheltuieli sau careva cheltuieli pentru deplasările avute la organele d e drept, din care motive acest capăt d e cerere s e respinge ca fiind neîntemeiat.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 238-241 CPC, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se admite acțiunea parțial.

Se încasează, din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției R.Moldova în beneficiul lui Bolozan Ion prejudiciul moral în mărime de 50000 (cincizeci mii) lei.

În rest, cerințele privind încasarea prejudiciului material de 45000 lei și prejudiciului moral de 605000 lei de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova prin intermediul Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, se resping ca neîntemeiate.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data emiterii dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintde de ședință, Judecător: Mazur Nadejda